

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI, ŠIKANĚ A DALŠÍM PROJEVŮM RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Základní škola a Mateřská škola Pěnčín, příspěvková organizace

Účinnost od: 1. 9. 2026

Zpracovala: Veronika Bláhová, ředitelka školy

Vyhodnocování: jedenkrát ročně

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Úvodní ustanovení

Strategie předcházení školní neúspěšnosti stanovuje jednotný postup školy při předcházení, včasném rozpoznávání a řešení obtíží, které mohou negativně ovlivnit vzdělávání dítěte nebo žáka.

Dokument vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, z vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, vše v platném znění.

Strategie se vztahuje na děti mateřské školy a žáky základní školy s přihlédnutím k jejich věku a stupni vzdělávání. V mateřské škole je zaměřena zejména na sledování vývoje dítěte, jeho školní připravenosti a včasné nastavení podpory. V základní škole se soustředí na předcházení vzdělávacím obtížím, jejich včasnou identifikaci a poskytování odpovídající podpory, včasnou pedagogickou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů, předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace, průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou, spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci a spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními

2. Vymezení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je chápána jako stav, kdy dítě nebo žák nedosahuje vzdělávacích výsledků odpovídajících jeho možnostem a schopnostem nebo se u něj objevují obtíže, které mohou jeho další vzdělávání negativně ovlivnit.

Školní neúspěšnost se nemusí projevovat pouze zhoršeným prospěchem. Mezi její možné projevy patří zejména:

- opakované nezvládnání základního učiva nebo výrazně pomalé pracovní tempo;
- náhlé či dlouhodobé zhoršení vzdělávacích výsledků;
- obtíže se soustředěním, samostatností a dokončováním úkolů;
- častá nebo dlouhodobá absence a nedostatečná domácí příprava;
- ztráta motivace, odmítání práce, obavy ze selhání nebo nízká sebedůvěra;

- změny v chování, vztahu ke škole nebo vztazích se spolužáky;
- nedostatečná školní připravenost před zahájením povinné školní docházky.

3. Cíle strategie

- čas rozpoznávat děti a žáky ohrožené školní neúspěšností a zjišťovat možné příčiny jejich obtíží;
- předcházet prohlubování vzdělávacích problémů a poskytovat podporu odpovídající individuálním potřebám;
- podporovat motivaci, sebedůvěru, pozitivní vztah ke vzdělávání a bezpečné školní prostředí;
- sjednotit postup pedagogických pracovníků a zapojovat dítě nebo žáka i jeho zákonné zástupce;
- spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními a pravidelně vyhodnocovat účinnost podpory.

4. SWOT analýza školy

SWOT analýza posuzuje podmínky školy pro včasné rozpoznávání dětí a žáků ohrožených školní neúspěšností a pro poskytování odpovídající podpory.

Silné stránky • nízký počet dětí a žáků a dobrá znalost jejich individuálních potřeb • rodinné a bezpečné prostředí školy • úzká spolupráce a rychlé předávání informací mezi pedagogy • individuální přístup a možnost přizpůsobovat metody a tempo práce • úzký kontakt se zákonnými zástupci a pravidelné tripartity • propojení mateřské a základní školy	Slabé stránky • omezené personální možnosti malé školy • absence školního psychologa a školního speciálního pedagoga • omezený čas pedagogů pro individuální práci mimo výuku • vyšší nároky na diferenciaci ve spojených ročnících • omezená zastupitelnost pedagogických pracovníků • rozdílná míra zkušeností s diagnostikou a podpůrnými opatřeními
Příležitosti • spolupráce s PPP, SPC a dalšími odbornými pracovišti • další vzdělávání pedagogů v diagnostice, individualizaci a formativním hodnocení • rozvoj sebehodnocení, vrstevnického učení a formativní zpětné vazby • využívání konzultací, triád, pedagogické intervence a doučování • sdílení zkušeností a společné plánování podpory • využívání EduPage pro průběžnou komunikaci	Rizika • nepravidelná domácí příprava a rozdílná míra podpory v rodinách • častá nebo dlouhodobá absence a následné mezery v učivu • pozdní rozpoznání speciálních vzdělávacích potřeb • omezená spolupráce některých zákonných zástupců • dlouhé čekací lhůty ve školských poradenských zařízeních • náročná rodinná, sociální či zdravotní situace dítěte a přetížení pedagogů

5. Možné příčiny školní neúspěšnosti

Příčiny školní neúspěšnosti mohou být různé a často se vzájemně ovlivňují. Při nastavování podpory je nutné posuzovat situaci individuálně a nevycházet pouze z aktuálních výsledků dítěte nebo žáka.

5.1 Příčiny na straně dítěte nebo žáka

- nedostatečná školní připravenost, pomalejší pracovní tempo nebo oslabení dílčích funkcí důležitých pro učení;
- specifické poruchy učení či chování a obtíže v oblasti pozornosti, paměti nebo seberegulace;
- zdravotní obtíže, dlouhodobá nemoc, odlišný mateřský jazyk nebo vysoká absence;
- nízká motivace, nízká sebedůvěra, obava ze selhání nebo emoční obtíže;
- obtíže v navazování vztahů a začlenění do kolektivu;
- nadání nebo výrazně nerovnoměrný vývoj, nejsou-li vzdělávací potřeby vhodně podporovány.

5.2 Příčiny související s rodinným prostředím

- nedostatečná či nepravidelná podpora domácí přípravy nebo rozdílné požadavky školy a rodiny;
- náročná rodinná, sociální či finanční situace a změny ovlivňující psychický stav dítěte;
- nedostatečná komunikace, jazyková či kulturní bariéra nebo nepravidelná docházka;
- nepřiměřené nároky kladené na dítě nebo nedostatečná podpora jeho samostatnosti.

5.3 Příčiny související se vzděláváním ve škole

- nedostatečné přizpůsobení výuky individuálním potřebám, nepřiměřené tempo nebo množství práce;
- nejasné vzdělávací cíle a pravidla hodnocení nebo nedostatek názorných pomůcek;
- opakované zažívání neúspěchu bez odpovídající podpory a pozdní rozpoznání obtíží;
- nedostatečné předávání informací, narušené vztahy nebo chybějící podpora po delší absenci.

6. Včasné rozpoznávání ohrožených dětí a žáků

Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují vývoj, vzdělávací výsledky, chování, docházku a celkovou situaci dětí a žáků. Nevycházejí pouze z jednotlivé známky nebo neúspěchu, ale především z dlouhodobého vývoje a změn oproti předchozímu období.

K včasnému rozpoznání obtíží škola využívá zejména:

- průběžné pedagogické pozorování a pedagogickou diagnostiku v mateřské škole;
- analýzu výsledků práce, sledování individuálního pokroku a žákovské sebehodnocení;
- rozhovory s dítětem nebo žákem, konzultace a tripartitní setkání;
- komunikaci se zákonnými zástupci, sledování absence a sdílení poznatků mezi pedagogy;
- informace a doporučení školských poradenských zařízení.

Za varovné signály se považují zejména náhlé zhoršení výsledků, opakované nezvládání základního učiva, častá absence, výrazná změna chování, ztráta motivace, odmítání práce, obavy ze školy nebo dlouhodobé obtíže se soustředěním a plněním úkolů.

7. Postup školy při zjištění obtíží

7.1 Zachycení prvních obtíží

Pedagogický pracovník, který zaznamená obtíže dítěte nebo žáka, začne situaci průběžně sledovat. Zaměří se na výsledky a jejich vývoj, pracovní tempo, pozornost, samostatnost, chování, vztahy, motivaci, docházku a domácí přípravu. O zjištěných skutečnostech informuje třídního učitele; v mateřské škole si informace předávají učitelky příslušné třídy.

7.2 Zjištění možných příčin

Třídní učitel ve spolupráci s ostatními pedagogy posoudí rozsah a možné příčiny obtíží. Využije pozorování, analýzu prací a výsledků, rozhovor s dítětem nebo žákem, informace o docházce, pedagogickou diagnostiku a dostupná doporučení školského poradenského zařízení. Současně se zaměří na silné stránky a oblasti, ve kterých se dítěti nebo žákovi daří.

7.3 Jednání se zákonnými zástupci

Pokud obtíže přetrvávají nebo mají významný dopad na vzdělávání, třídní učitel osloví zákonné zástupce. Cílem je předat si informace, zjistit možné příčiny, dohodnout podporu ve škole i doma, stanovit dosažitelné cíle a termín vyhodnocení. Podle věku a situace může jednání proběhnout formou triád. Z důležitých jednání škola pořídí stručný záznam.

7.4 Nastavení podpůrných opatření prvního stupně

Podpora je zahájena bez zbytečného odkladu. Podle charakteru obtíží může zahrnovat zejména:

- individuální vysvětlení a procvičování učiva, úpravu metod, forem, tempa a organizace výuky;
- rozdělení úkolu na menší kroky, častější ověřování porozumění a využití názorných pomůcek;
- úpravu způsobu zadávání a hodnocení, formativní zpětnou vazbu a podporu sebehodnocení;
- pravidelné konzultace, pedagogickou intervenci nebo doučování podle možností školy;
- pomoc s doplněním učiva po absenci, podporu zapojení do kolektivu, motivace a sebedůvěry.

7.5 Plán pedagogické podpory

Pokud je nutné podporu koordinovat mezi více pedagogy nebo jsou obtíže dlouhodobější či rozsáhlejší, může škola zpracovat plán pedagogické podpory. Plán obsahuje popis obtíží a výchozího stavu, silné stránky a potřeby, konkrétní cíle, opatření, odpovědné osoby, způsob spolupráce se zákonnými zástupci a termín i způsob vyhodnocení. S plánem jsou seznámeni pedagogové podílející se na vzdělávání a zákonní zástupci.

7.6 Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení. Individuální vzdělávací plán školské poradenské zařízení zpravidla nedoporučuje, pokud jsou všechny informace podstatné pro vzdělávání žáka uvedeny v doporučení. Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka.

7.6 Vyhodnocení podpory

Účinnost opatření je sledována průběžně. První společné vyhodnocení proběhne zpravidla po šesti až osmi týdnech, nejpozději do tří měsíců od zahájení podpory. Škola posoudí dosažený pokrok, účinnost jednotlivých opatření a potřebu podporu ukončit, pokračovat v ní, upravit ji nebo doporučit odborné posouzení. O výsledku jsou informováni zákonní zástupci a přiměřeně věku také dítě nebo žák.

7.7 Spolupráce se školským poradenským zařízením

Pokud poskytovaná podpora nevede k dostatečnému zlepšení nebo obtíže vyžadují odborné posouzení, škola doporučí zákonným zástupcům vyšetření v PPP nebo SPC. Poskytne poradenskému zařízení potřebné informace o obtížích a dosavadní podpoře, po obdržení doporučení nastaví stanovená opatření, seznámí s nimi příslušné pedagogy a průběžně vyhodnocuje jejich účinnost.

7.8 Závažné ohrožení dítěte

Pokud obtíže souvisejí s podezřením na zanedbávání, násilí, zneužívání nebo jiné závažné ohrožení, postupuje škola podle platných právních předpisů a svých vnitřních postupů. Podle závažnosti situace spolupracuje zejména s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, Policií České republiky nebo dalšími odbornými službami.

8. Odpovědnost jednotlivých osob

8.1 Ředitelka školy

- vytváří podmínky pro předcházení školní neúspěšnosti a koordinuje postup pedagogických pracovníků;
- zajišťuje předávání potřebných informací, metodickou a organizační podporu a účastní se řešení závažnějších případů;
- koordinuje spolupráci s PPP, SPC, OSPOD a dalšími pracovišti, zajišťuje dokumentaci a každoroční vyhodnocení strategie.

8.2 Třídní učitel

- sleduje výsledky, docházku, chování a vývoj žáků a vyhodnocuje informace od ostatních vyučujících;
- komunikuje se žákem a zákonnými zástupci, svolává konzultace či tripartity a navrhuje podpůrná opatření;
- podle potřeby zpracovává PLPP, koordinuje podporu, vede stručné záznamy a sleduje plnění doporučení ŠPZ.

8.3 Ostatní vyučující

- sledují práci a pokrok žáka, informují třídního učitele a podílejí se na zjišťování příčin obtíží;
- realizují dohodnutá opatření, přizpůsobují metody a předávají informace o účinnosti podpory.

8.4 Učitelky mateřské školy

- provádějí pedagogickou diagnostiku, sledují vývoj a pokrok dítěte a nastavují individuální podporu;
- komunikují se zákonnými zástupci, doporučují odbornou konzultaci a věnují zvýšenou pozornost školní připravenosti;

- při přechodu do základní školy předávají informace pouze v nezbytném rozsahu a v souladu s ochranou osobních údajů.

8.5 Asistent pedagoga

- poskytuje podporu podle pokynů učitele, pomáhá s porozuměním zadání a organizací práce;
- podporuje samostatnost a zapojení žáka, sleduje pokrok a předává pedagogům důležité poznatky.

8.6 Dítě nebo žák

- je přiměřeně věku zapojován do plánování podpory, stanovení cílů a hodnocení pokroku;
- je veden k pravidelnému plnění dohodnutých úkolů a k včasné žádosti o pomoc.

8.7 Zákonní zástupci

- poskytují škole potřebné informace, účastní se konzultací a spolupracují při nastavování i vyhodnocování podpory;
- podle možností zajišťují domácí přípravu a v případě potřeby vyšetření ve školském poradenském zařízení.

9. Preventivní opatření školy

Škola předchází školní neúspěšnosti především kvalitní výukou, včasným rozpoznáním obtíží a vytvářením bezpečného prostředí, ve kterém se děti a žáci nebojí požádat o pomoc ani udělat chybu.

- průběžné sledování individuálního pokroku, diferenciací úkolů a přizpůsobování metod, forem a tempa práce;
- srozumitelné a dosažitelné cíle, známá kritéria hodnocení, pravidelná zpětná vazba a sebehodnocení;
- podpora spolupráce, vrstevnického učení, bezpečných vztahů a příležitostí zažít úspěch;
- oceňování pokroku, úsilí a aktivního přístupu a využívání názorných či manipulačních pomůcek;
- zvýšená pozornost základním dovednostem, zejména čtení, psaní a matematické gramotnosti;
- pravidelná komunikace se zákonnými zástupci prostřednictvím konzultací, tripartit a EduPage;
- sledování docházky, sdílení informací mezi pedagogy a nabídka konzultací, intervence či doučování podle možností školy;
- spolupráce s PPP, SPC a dalšími odbornými pracovišti.

V mateřské škole je prevence založena zejména na pedagogické diagnostice, individualizované vzdělávací nabídce a rozvoji řeči, poznávacích schopností, motoriky, sebeobsluhy a sociálních dovedností. Zvýšená pozornost je věnována dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

10. Postup při zvýšené nebo dlouhodobé absenci

Škola průběžně sleduje docházku. Zvýšenou pozornost věnuje dlouhodobé nepřítomnosti, opakovaným krátkodobým absencím, nápadnému nárůstu omluvených hodin, neomluvené absenci a nepravidelné docházce v povinném předškolním vzdělávání.

10.1 Návrat po delší absenci

Třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími zjistí rozsah zameškaného učiva a se žákem, případně se zákonnými zástupci, domluví způsob doplnění. Stanoví základní učivo, předá materiály, rozloží práci do přiměřeného období a nabídne konzultace či další podporu podle možností školy. Po návratu není žák bezprostředně vystaven nepřiměřenému množství zkoušení; vyučující svůj postup koordinují.

10.2 Opakovaná nebo narůstající absence

- Třídní učitel vyhodnotí rozsah a četnost absence.
- Projedná situaci se žákem a kontaktuje zákonné zástupce.
- Zjistí možné příčiny a domluví způsob doplnění učiva.
- Stanoví termín vyhodnocení a podle závažnosti informuje ředitelku školy.

O důležitém jednání se zákonnými zástupci škola pořídí stručný záznam.

10.3 Neomluvená absence

Při neomluvené absenci škola postupuje podle školního řádu a aktuálních metodických doporučení MŠMT. Třídní učitel bez zbytečného odkladu informuje ředitelku školy a kontaktuje zákonné zástupce. Při opakování nebo podezření na závažné ohrožení dítěte škola podle okolností spolupracuje s OSPOD nebo dalšími institucemi.

10.4 Absence v povinném předškolním vzdělávání

Docházka dítěte a omlouvání jeho nepřítomnosti se řídí školním řádem mateřské školy. Při nepravdivé nebo dlouhodobé docházce učitelky kontaktují zákonné zástupce, zjistí příčiny, upozorní na možné dopady, nabídnou podporu a podle závažnosti informují ředitelku školy.

11. Dokumentace poskytované podpory

Škola vede přiměřenou dokumentaci o poskytovaných podpůrných opatřeních prvního stupně. Rozsah dokumentace odpovídá charakteru a závažnosti obtíží dítěte nebo žáka.

Dokumentaci může tvořit zejména:

- stručný záznam o zjištěných obtížích, stanovených cílech a nastavené podpoře;
- záznam z jednání se zákonnými zástupci nebo z tripartitního setkání;
- plán pedagogické podpory, pokud byl zpracován;
- vyhodnocení účinnosti poskytovaných opatření;
- doporučení školského poradenského zařízení a související dokumentace.

Dokumentace je uložena tak, aby byla chráněna před přístupem neoprávněných osob. Pedagogickým pracovníkům jsou předávány pouze informace nezbytné pro vzdělávání a podporu dítěte nebo žáka.

Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

1. Účel a poslání strategie

Strategie školy stanovuje systém opatření, jejichž cílem je vytvářet bezpečné, respektující a podporující prostředí, předcházet šikaně a dalším formám rizikového chování, včas zachycovat jejich první projevy a zajistit účinnou pomoc žákům, kteří se stali jejich účastníky.

Škola usiluje o prostředí, ve kterém:

- se každý žák cítí bezpečně,
- jsou jasně stanovená a srozumitelná pravidla chování,
- žáci vědí, na koho se mohou obrátit s problémem,
- učitelé dokážou rozpoznat varovné signály rizikového chování,
- konflikty jsou řešeny včas a přiměřeným způsobem,
- šikana není bagatelizována ani tolerována,
- žáci se učí odpovědnosti, respektu a bezpečnému řešení konfliktů,
- škola spolupracuje s rodiči a podle potřeby s odbornými institucemi.

Strategie je součástí systému prevence školy a je provázána zejména se školním řádem, preventivním programem školy, krizovými postupy a dalšími dokumenty školy.

2. Rizikové chování, kterému škola předchází

Škola se zaměřuje zejména na prevenci:

1. šikany a kyberšikany,
2. agrese a násilného chování,
3. fyzického a psychického ubližování,
4. sociálního vylučování a ostrakizace,
5. diskriminace a projevů nenávisti,
6. rizikového používání digitálních technologií a sociálních sítí,
7. závislostního chování,
8. užívání tabáku, alkoholu a dalších návykových látek,
9. rizikového sexuálního chování,
10. záškoláctví a problémového docházkového chování,
11. vandalismu a poškozování majetku,
12. krádeží,
13. poruch příjmu potravy a dalších forem sebepoškozujícího chování,
14. dalších projevů chování, které mohou ohrožovat zdraví, bezpečí nebo příznivé klima školy.

Prevence je přizpůsobována věku žáků, jejich potřebám, třídním kolektivům a aktuální situaci školy.

3. Základní principy prevence

Škola staví prevenci na těchto principech:

Bezpečí

Bezpečí žáka je základní podmínkou vzdělávání.

Včasnost

Problém je řešen již ve fázi prvních varovných signálů.

Důvěra

Žák musí mít možnost oznámit problém bezpečně a bez obavy z odvet.

Respekt

Každý člen školního společenství má právo na důstojné zacházení.

Jasná pravidla

Žáci, zaměstnanci i rodiče znají pravidla školy a důsledky jejich porušování.

Spolupráce

Prevence je společným úkolem vedení školy, pedagogů, žáků, rodičů a podle potřeby odborných institucí.

Individualizace

Při řešení situace škola zohledňuje věk, osobnost, potřeby a konkrétní okolnosti jednotlivých žáků.

Obnova vztahů

Cílem není pouze ukončit problémové jednání, ale také obnovit bezpečné fungování třídního kolektivu.

4. Cíle strategie

4.1 Hlavní cíl

Vytvářet školní prostředí, ve kterém je rizikové chování včas rozpoznáváno, účinně řešeno a systematicky mu předchází.

4.2 Dílčí cíle

Škola bude:

- podporovat pozitivní vztahy mezi žáky,
- rozvíjet sociální a emoční dovednosti,
- posilovat schopnost žáků řešit konflikty nenásilně,
- učit žáky bezpečnému chování v online prostředí,
- pravidelně sledovat klima tříd,
- podporovat pedagogy v oblasti prevence,
- zvyšovat schopnost pedagogů rozpoznat šikanu a její varovné signály,
- zajistit jednotný postup zaměstnanců při podezření na šikanu,
- podporovat žáky, kteří se ocitnou v obtížné situaci,
- systematicky spolupracovat s rodiči,
- vyhodnocovat účinnost preventivních opatření.

5. Odpovědnosti jednotlivých pracovníků

Ředitel školy

Ředitel školy:

- odpovídá za vytvoření podmínek pro bezpečné prostředí,
- koordinuje systém prevence na úrovni školy,
- zajišťuje potřebné personální a organizační podmínky,
- stanovuje odpovědnosti zaměstnanců,
- zajišťuje spolupráci s externími odborníky,
- rozhoduje o závažných opatřeních v souladu s právními předpisy a školním řádem.

Školní metodik prevence

Školní metodik prevence:

- koordinuje preventivní aktivity,
- spolupracuje s třídními učiteli,
- poskytuje pedagogům metodickou podporu,
- sleduje rizikové jevy ve škole,
- podílí se na řešení případů rizikového chování,
- vede příslušnou dokumentaci,
- spolupracuje s odbornými pracovišti a dalšími institucemi.

Třídní učitel

Třídní učitel:

- pravidelně sleduje vztahy ve třídě,
- vytváří bezpečné třídní prostředí,
- pracuje s třídními pravidly,

- reaguje na změny v chování žáků,
- řeší konflikty v jejich počátečních fázích,
- informuje školního metodika prevence a vedení školy o závažných skutečnostech.

Každý pedagogický pracovník

Každý pedagog:

- dbá na bezpečnost žáků,
- nepřehlíží projevy agrese, ponižování nebo vylučování,
- reaguje na podezření na šikanu,
- informuje příslušné pracovníky školy,
- podporuje respektující komunikaci.

6. Prevence na úrovni celé školy

Škola bude systematicky vytvářet bezpečné školní klima prostřednictvím:

- jasně formulovaných pravidel,
- důsledného a předvídatelného uplatňování školního řádu,
- pravidelné komunikace se žáky,
- podpory třídních kolektivů,
- preventivních programů,
- vzdělávání pedagogických pracovníků,
- spolupráce s rodiči,
- monitorování klimatu školy,
- bezpečného systému oznamování problémů.

Škola pravidelně vyhodnocuje místa a situace se zvýšeným rizikem, například:

- chodby,
- šatny,
- toalety,
- školní jídelnu,
- prostor před školou,
- přestávky,
- přesuny žáků,
- školní akce,
- online prostředí související se školními vztahy.

7. Prevence na úrovni tříd

Každý třídní kolektiv má vytvořena pravidla vzájemného soužití.

Pravidla vznikají pokud možno za aktivní účasti žáků a jsou:

- srozumitelná,
- konkrétní,
- přiměřená věku,
- pravidelně připomínaná,
- společně vyhodnocovaná.

Třídní učitel pravidelně sleduje:

- vztahy mezi žáky,
- postavení jednotlivých žáků,
- případné vytváření skupin,
- sociální izolaci jednotlivců,
- změny v chování,

- konflikty,
- absenci,
- atmosféru ve třídě.

Při zhoršení vztahů ve třídě je intervence zahájena co nejdříve.

8. Prevence šikany

Škola považuje za důležité rozlišovat běžný konflikt od šikany.

Za varovné signály považuje zejména:

- opakované ponižování,
- zesměšňování,
- vyhrožování,
- fyzické napadání,
- ničení věcí,
- vydírání,
- záměrné vylučování z kolektivu,
- šíření ponižujícího obsahu,
- anonymní nebo opakované útoky v online prostředí,
- výraznou nerovnováhu sil mezi účastníky.

Preventivní opatření

Škola:

- pravidelně pracuje s třídním klimatem,
- učí žáky rozpoznávat šikanu,
- učí žáky bezpečně vyhledat pomoc,
- posiluje schopnost přihlížejících žáků reagovat,
- vzdělává zaměstnance,
- monitoruje riziková místa,
- podporuje bezpečné používání digitálních technologií.

9. Kyberšikana a bezpečnost v online prostředí

Prevence kyberšikany je součástí běžné práce školy s digitální gramotností.

Žáci jsou vedeni k tomu, aby:

- chránili své osobní údaje,
- používali bezpečná hesla,
- rozpoznávali manipulativní komunikaci,
- nešířili ponižující obsah,
- respektovali soukromí ostatních,
- uchovávali důkazy o závažném online jednání,
- při problému vyhledali dospělou osobu.

Škola zároveň vede rodiče k informovanosti o rizicích sociálních sítí a online komunikace.

10. Program rozvoje sociálních a emočních kompetencí

Prevence není realizována pouze prostřednictvím jednorázových přednášek.

V rámci běžné výuky a třídnické práce škola rozvíjí zejména:

- empatii,
- respekt,
- spolupráci,

- komunikaci,
- schopnost naslouchat,
- zvládání emocí,
- řešení konfliktů,
- schopnost požádat o pomoc,
- odpovědnost za vlastní jednání,
- bezpečné chování online.

Témata jsou přiměřeně věku zařazována do výuky, třídnických hodin a preventivních programů.

11. Systém včasného zachycení problémů

Škola vytváří více cest, kterými lze problém oznámit.

Žák se může obrátit zejména na:

- třídního učitele,
- školního metodika prevence,
- výchovného poradce,
- jiného pedagoga, kterému důvěřuje,
- vedení školy.

Oznamovací systém může zahrnovat také:

- osobní oznámení,
- schránku důvěry,
- elektronickou možnost oznámení,
- pravidelné třídnické hodiny,
- individuální rozhovory,
- anonymní mapování klimatu.

Škola zároveň žáky informuje, že **oznámení problému není žalování, ale způsob ochrany sebe nebo druhého člověka.**

12. Postup při podezření na šikanu

Při podezření na šikanu škola postupuje bez zbytečného odkladu.

Základní postup:

1. Zajištění bezpečí ohroženého žáka.
2. Informování odpovědných pracovníků školy.
3. Oddělené zjišťování skutečností.
4. Získání informací od relevantních osob.
5. Vyhodnocení situace.
6. Kontaktování rodičů podle povahy situace.
7. Nastavení okamžitých opatření.
8. Zapojení odborné pomoci, pokud je to potřebné.
9. Práce s třídním kolektivem.
10. Následné sledování situace.

Při šetření škola dbá na to, aby:

- nebyla oběť vystavována dalšímu tlaku,
- nedocházelo k veřejné konfrontaci oběti a původce útoku,
- nebyla situace zlehčována,
- byly chráněny informace o účastnících,
- byly řádně zaznamenány důležité skutečnosti.

U závažných případů škola postupuje podle příslušných právních a metodických pravidel a podle potřeby kontaktuje příslušné odborné nebo veřejné instituce.

13. Práce s obětí

Žák, který je ohrožen šikanou nebo jiným rizikovým chováním, má nárok na:

- okamžité zajištění bezpečí,
- respektující jednání,
- možnost důvěrného rozhovoru,
- podporu dospělé osoby,
- ochranu před odvetou,
- podle potřeby odbornou pomoc,
- následné sledování situace.

Škola pravidelně ověřuje, zda se situace skutečně zlepšila.

14. Práce s původcem rizikového chování

Cílem práce není pouze potrestání nevhodného jednání, ale také zabránění jeho opakování.

Podle závažnosti situace škola využívá:

- individuální rozhovor,
- pedagogická opatření,
- spolupráci s rodiči,
- práci s třídním kolektivem,
- individuální plán podpory,
- odbornou intervenci.

Při rozhodování o opatřeních škola zohledňuje závažnost jednání, jeho opakování, věk žáka a další relevantní okolnosti.

15. Spolupráce s rodiči

Škola považuje rodiče za důležité partnery prevence.

Rodiče jsou informováni:

- o pravidlech školy,
- o systému prevence,
- o možnostech oznámit problém,
- o rizicích online prostředí,
- o způsobu školy při řešení závažných situací.

Při řešení konkrétního případu škola:

- komunikuje věcně a bez zbytečného odkladu,
- chrání soukromí dotčených žáků,
- poskytuje rodičům relevantní informace,
- domlouvá konkrétní další postup,
- podle potřeby doporučuje odbornou pomoc.

16. Prevence dalších forem rizikového chování

Záškoláctví

Škola:

- sleduje docházku,
- reaguje na opakovanou absenci,
- komunikuje s rodiči,
- hledá příčiny problémové docházky,
- spolupracuje s dalšími institucemi podle situace.

Návykové látky

Škola poskytuje žákům informace odpovídající jejich věku o zdravotních a sociálních rizicích užívání návykových látek.

Při podezření na užívání nebo distribuci postupuje podle školního řádu a příslušných právních a metodických pravidel.

Agrese a násilí

Škola rozvíjí schopnost žáků řešit konflikty bez násilí.

Při fyzickém útoku je prioritou okamžité zajištění bezpečí všech účastníků.

Rizikové chování online

Škola se zaměřuje na:

- kyberšikanu,
- sexting,
- sdílení osobních údajů,
- falešné profily,
- manipulaci,
- závislostní používání technologií,
- nevhodný obsah a komunikaci.

Sebepoškozování a další závažné problémy

Pedagogický pracovník při podezření na závažné ohrožení žáka informuje odpovědné pracovníky školy a postupuje podle krizového postupu školy.

17. Preventivní program školy

Preventivní program je zpracován podle aktuálních potřeb školy.

Obsahuje zejména:

Oblast	Příklad aktivity	Cílová skupina	Termín
Bezpečné klima	Třídnické hodiny	všechny třídy	průběžně
Šikana	Program proti šikaně	3.–5. ročník	dle plánu
Kyberbezpečnost	Bezpečně online	4.–5. ročník	1× ročně
Komunikace	Sociální a emoční dovednosti	1.–5. ročník	průběžně
Prevence závislostí	Preventivní program	5. ročník	dle plánu
Bezpečné vztahy	Práce s třídním kolektivem	rizikové třídy	podle potřeby
Spolupráce	Program pro rodiče	rodiče	podle potřeby

18. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Škola podporuje průběžné vzdělávání pedagogů zejména v oblastech:

- rozpoznávání šikany,
- práce s třídním klimatem,
- prevence kyberšikany,
- komunikace s rodiči,
- řešení konfliktů,

- krizová intervence,
- práce s agresivním chováním,
- prevence závislostí,
- ochrana duševního zdraví žáků.

Součástí porad školy může být pravidelná výměna zkušeností a vyhodnocování řešených situací.

19. Monitorování školního klimatu

Škola vyhodnocuje bezpečnost a klima školy.

Využívá:

- anonymní dotazníky,
- rozhovory se žáky,
- rozhovory s pedagogy,
- zpětnou vazbu rodičů,
- analýzu kázeňských problémů,
- analýzu absence,
- evidenci řešených případů.

Výsledky slouží k úpravě preventivních opatření.

20. Indikátory úspěšnosti strategie

Účinnost strategie škola sleduje prostřednictvím těchto ukazatelů:

Indikátor	Způsob sledování
Nejsou závažné rizikové projevy	sledování
Klima tříd	dotazník
Počet závažných incidentů	evidence školy
Opakování incidentů	následné sledování
Docházka	evidence absence
Zapojení rodičů	účast a zpětná vazba
Vzdělávání pedagogů	evidence DVPP
Dostupnost pomoci	zpětná vazba žáků
Účinnost preventivních programů	evaluace programu

Cílem není pouze snižovat počet evidovaných incidentů. Škola sleduje také to, zda se zvyšuje **ochota žáků problémy oznamovat a vyhledávat pomoc**.

21. Roční cyklus prevence v třídnických hodinách

Období	Hlavní činnost
Září	Seznámení s pravidly, práce s třídními kolektivy, mapování klimatu
Říjen	Sociální a emoční dovednosti, prevence šikany
Listopad	Bezpečné online prostředí
Prosinec	Spolupráce, respekt a pomoc druhému

Leden	Vyhodnocení klimatu tříd
Únor	Prevence rizikového chování podle potřeb školy
Březen	Práce s konflikty a komunikací
Duben	Prevence závislostního chování
Květen	Bezpečnost, vztahy, práce s třídním kolektivem
Červen	Evaluační strategie a preventivního programu
Celoročně Monitoring, třídnické hodiny, individuální práce a intervence	

22. Krizový postup školy

Při bezprostředním ohrožení zdraví nebo života žáka je prioritou jeho bezpečí.

Zaměstnanec školy:

1. zajistí bezpečí,
2. podle situace poskytne první pomoc,
3. přivolá potřebnou pomoc,
4. informuje vedení školy,
5. informuje zákonné zástupce podle situace,
6. zajistí dokumentaci události,
7. spolupracuje s příslušnými institucemi,
8. zajistí následnou podporu žákům a třídě.

Kontakty pro krizové situace jsou uvedeny v interním krizovém plánu školy.

23. Dokumentace

Škola vede dokumentaci v rozsahu stanoveném příslušnými právními a metodickými požadavky.

Při vedení dokumentace škola dbá na ochranu osobních údajů a důvěrnost citlivých informací.

24. Evaluace strategie

Strategie je vyhodnocována nejméně jednou ročně.

Vyhodnocení obsahuje:

- co se podařilo,
- jaké problémy se objevily,
- které třídy nebo skupiny potřebují zvýšenou podporu,
- jaká preventivní opatření byla účinná,
- která opatření je nutné změnit,
- jaké vzdělávání pedagogů je potřeba,
- jaké priority budou stanoveny pro další období.

Na základě evaluace škola upravuje preventivní program a podle potřeby také tuto strategii.

Škola postupuje dle metodických pokynů a doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) [Metodický pokyn 2016.pdf](#)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

<https://archiv.msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/specialni-vzdelavani-prevence-institucionalni-vychova/prevence>

Jednotlivé přílohy jsou zde:

1. [Návykové látky](#)
2. [Rizikové chování v dopravě](#)
3. [Poruchy příjmu potravy](#)
4. [Alkohol](#)
5. [Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole \(Syndrom CAN\)](#)
6. [Školní šikana](#)
7. [Kybernetická agrese a kyberšikana](#)
8. [Homofobie](#)
9. [Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus](#)
10. [Vandalismus](#)
11. [Záškoláctví](#)
12. [Krádeže](#)
13. [Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky](#)
14. [Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, z vnějšího i vnitřního prostředí](#)
15. [Netolismus](#)
16. [Sebepoškození](#)
17. [Nová náboženská hnutí](#)
18. [Rizikové sexuální chování](#)
19. [Příslušnost k subkulturám](#)
20. Příloha sjednocena s přílohou č.5 [Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole](#)
21. [Hazardní hraní](#)
22. [Dodržování pravidel pravence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS](#)
23. [Psychická krize / duševní onemocnění žáka](#)
24. [Sebevražedné chování](#)

Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č. j. MSMT-780/2024-1)

<https://www.edu.cz/methodology/metodicke-doporuceni-msmt-k-prevenci-a-postihu-zaskolactvi-a-omlouvani-zaku-z-vyucovani/>

12. Vyhodnocování strategie

Naplnování strategie vyhodnocuje ředitelka školy ve spolupráci s pedagogickými pracovníky jedenkrát ročně, zpravidla na konci školního roku. Hodnotí včasnost rozpoznávání obtíží, využívaná opatření a jejich účinnost, pravidelnost vyhodnocování, spolupráci se zákonnými zástupci a odbornými pracovišti a potřebu změn pro následující období.

Vyhodnocení probíhá bez uvádění citlivých osobních údajů jednotlivých dětí a žáků. Na základě zjištěných skutečností může být strategie aktualizována.

13. Závěrečná ustanovení

S touto strategií jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Při předcházení a řešení školní neúspěšnosti postupují jednotně, vzájemně spolupracují a respektují individuální potřeby dítěte nebo žáka.

Strategie je uložena v dokumentaci školy a je pedagogickým pracovníkům dostupná. Nabývá účinnosti dne 1. 9. 2026.

V Pěnčíně dne: **Veronika Bláhová, ředitelka školy** Podpis:

Projednáno na pedagogické radě dne:

ZÁZNAM O POSKYTNUTÍ PODPORY DÍTĚTI/ŽÁKOVÍ

Jméno a příjmení:	Třída / školní rok:
Datum zjištění obtíží:	Podpora bude probíhat od – do:

1. Stručný popis obtíží a výchozího stavu

.....

.....

.....

.....

2. Silné stránky dítěte/žáka a cíl podpory

.....

.....

.....

.....

3. Nastavená podpůrná opatření

☐ individuální vysvětlení a procvičování	☐ přizpůsobení pracovního tempa
☐ rozdělení úkolů na menší kroky	☐ úprava zadávání práce
☐ častější ověřování porozumění	☐ názorné nebo podpůrné pomůcky
☐ úprava způsobu hodnocení	☐ formativní zpětná vazba
☐ individuální konzultace	☐ doplnění zameškaného učiva
☐ podpora motivace a sebedůvěry	☐ podpora zapojení do kolektivu
☐ spolupráce se zákonnými zástupci	☐ jiné:

Podporu zajišťuje:

4. Spolupráce s dítětem/žákem a zákonnými zástupci

Dítě/žák byl seznámen dne:	Zákonný zástupce byl informován dne:
Způsob: ☐ osobně ☐ tripartita ☐ EduPage	☐ telefonicky ☐ jinak:

5. Vyhodnocení podpory

Datum vyhodnocení:	Výsledek: ☐ dosaženo ☐ částečně ☐ nedosaženo
Co se osvědčilo:	

Další postup: ☐ ukončit ☐ pokračovat ☐ upravit opatření ☐ zpracovat PLPP ☐ doporučit PPP/SPC ☐ jiný:

Datum: Jméno a podpis pedagoga: